

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ
STRATEGINIO PLANAVIMO IR STEBĖSENOS GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL VALSTYBINĖS EISMO SAUGUMO PROGRAMOS
„VIZIJA – NULIS“ PATVIRTINIMO
(TAP-19-4(2) (TAIS NR. 19-8486))**

2019-07-16 Nr. NV-2064

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projekto tikslas: patvirtinti Valstybinę eismo saugumo programą „Vizija – nulis“ (toliau – Programa), kuri būtų skirta žūčių ir sunkių sužeidimų Lietuvos keliuose skaičiui sumažinti.

3. Dabartinė situacija:

- Saugaus eismo automobilių keliais įstatyme nustatyta, kad Valstybinę eismo saugumo programą ir šios programos įgyvendinimo priemonių planą tvirtina Vyriausybė.
- Vyriausybės 2011 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 257 buvo patvirtinta Valstybinė saugaus eismo plėtros 2011 – 2017 metų programa, o 2011 m. spalio 5 d. nutarimu Nr. 1165 – Programos įgyvendinimo tarpinstitucinis veiklos planas.
- 2018 m. kovo 6 d. Valstybinės eismo saugumo komisijos posėdyje buvo svarstytas deklaracijos „Vizija – nulis žuvusiųjų kelių ir geležinkelių transporto eismo įvykiuose“ projektas, pavesta Susisiekimo ministerijai pateikti Vyriausybei nutarimo projektą dėl siūlomų įgyvendinti priemonių patvirtinimo.
- Europos Komisijos 2011 m. kovo 28 d. priimtoje 2011 m. baltojoje knygoje dėl transporto politikos nurodoma, kad didelis dėmesys turi būti skirtas kelių eismo saugai, nes, norint pagerinti bendrą transporto sistemos veiksmingumą ir patenkinti piliečių ir įmonių poreikius bei lūkesčius, labai svarbu užtikrinti, kad kelių eismo įvykiuose nukentėtų ir žūtų kuo mažiau kelių eismo dalyvių.
- Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 5.4 krypties vienas iš rodiklių yra „Žuvusiųjų Lietuvos keliuose skaičius 1 mln. gyventojų per metus“ - 2020 m. -50.

4. Projekto esmė:

- **Patvirtinti** Valstybinę eismo saugumo **programą** „Vizija – nulis“ (įsigaliojusių 2019 m. rugsėjo 1d.).
- **Pasiūlyti savivaldybėms ir nevyriausybiniams organizacijoms dalyvauti** įgyvendinant Programos priemones.
- Programos **vizija – iki 2050 m. nulis žuvusiųjų kelių transporte.**
- Programos **strateginis tikslas – iki 2030 m. žuvusiųjų Lietuvos keliuose sumažinti 50 proc.**, palyginti su 2018 m., t. y., kad žūtų ne daugiau kaip 85 eismo dalyviai arba **1 mln. gyventojų tektų ne daugiau kaip 30 žuvusiųjų Lietuvos keliuose.**
- Programos strateginiam tikslui pasiekti **numatomi šie tikslai:**
  - ✓ mažinti Kelių eismo taisyklių pažeidimų skaičių;
  - ✓ pasiekti, kad kelių infrastruktūra atitiktų nustatytus reikalavimus;
  - ✓ sumažinti eisme dalyvaujančių techniškai netvarkingų transporto priemonių skaičių;
  - ✓ efektyviau gelbėti eismo dalyvius po eismo įvykių;
  - ✓ efektyviau valdyti eismo įvykių rizikas.
- Programos **tiksiai, uždaviniai, priemonės (iki 2030 metų), atsakingos institucijos, lėšų poreikis** numatytoms priemonėms finansuoti, taip pat tikslų ir uždavinių įgyvendinimo **vertinimo kriterijai ir jų reikšmės pateikiami Programos prieduose.**

- Programos įgyvendinimą **koordinuotų Susisiekimo ministerija, o Programą įgyvendintų** Susisiekimo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Aplinkos ministerija, Lietuvos automobilių kelių direkcija, Lietuvos transporto saugos administracija, Policijos departamentas, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, Informatikos ir ryšių departamentas.
- Programą įgyvendinančios **institucijos iki kiekvienų metų vasario 1 dienos turėtų pateikti Susisiekimo ministerijai informaciją** apie pasiektus veiklos rezultatus.
- **Programa būtų finansuojama iš** asignavimų valdytojams pagal valstybės finansines galimybes skirtų bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų, savivaldybių biudžetų lėšų, Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, Europos Sąjungos paramos fondų, programų ir kitų teisėtai gautų lėšų pagal kiekvienos institucijos kompetencijos sritį. Pažymėtina, kad Programos 1 priede **nurodoma, jog bendras lėšų poreikis Programos priemonėms iki 2030 metų finansuoti yra 1,554 mlrd. Eurų.**

5. Derinimas: Nutarimo projektas teiktas išvadoms gauti Vidaus reikalų ministerijai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Aplinkos ministerijai, Lietuvos transporto saugos administracijai, Lietuvos automobilių kelių direkcijai, Policijos departamentui, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui Lietuvos savivaldybių asociacijai. Susisiekimo ministerija nurodo, kad atsižvelgta į institucijų pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Neatsižvelgta į Sveikatos apsaugos ministerijos siūlymą atsisakyti Programos 5.1.2 priemonės dėl galimybės suskirstyti eismo įvykiuose patirtus sužeidimus į lengvus ir sunkius ir kaupti šiuos duomenis.

Projektas tikslintas, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės, Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės ir Ekonomikos politikos grupės ankstesniam projekto variantui teiktas pastabas.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė antrinėje išvadoje teikia pastabas ir pasiūlymus.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: Nutarimo projektas atitinka Vyriausybės programos 331.6. papunkčio nuostatas („...deramą dėmesį skirsime eismo saugumui užtikrinti.... stiprinsime dažniausiai pasitaikančių ir didžiausią grėsmę aplinkiniams keliančių eismo pažeidimų – greičio viršijimo, vairavimo apsvaigus – kontrolę, plačiau diegsime bekontaktes greičio matavimo sistemas...“) ir prisidės prie Vyriausybės programos įgyvendinimo plane numatytos priemonės dėl žuvusiųjų Lietuvos keliuose skaičiaus 1 mln. gyventojų mažinimo įgyvendinimo.

7. Dalykinio vertinimo išvada:

- Projektas turėjo būti derintas su Finansų ministerija, taip pat svarstyta derinimo su AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir Transporto priemonių draudikų biuru būtinybė, kuriems Programos projekto 12 punkte rekomenduojama dalyvauti Programoje (Teisės grupės išvadoje šio punkto siūloma atsisakyti).
- Pažymėtina, kad Programos projekto II skyriuje pateikiamoje statistinėje informacijoje dažniausiai nurodomi 2017 metų duomenys – tikslinga būtų pateikti naujausią informaciją.
- Programos projekto 2 priede turėtų būti tinkamai įrašytos numatomų asignavimų sumos Programos priemonėms įgyvendinti – kai kur nurodoma tik „iš viso“ arba tik „turtui įsigyti“, o Programai finansuoti 2020 – 2022 metais numatoma bendra lėšų suma „iš viso“ netgi mažesnė už lėšas turtui įsigyti.
- Atkreiptinas dėmesys, kad Programos projekto 3 priede nurodomas 1 tikslas „Mažinti Kelių eismo taisyklių pažeidimų skaičių“, tuo tarpu šio tikslo vertinimo kriterijaus „Užfiksuotų Kelių eismo taisyklių pažeidimų skaičius, tenkantis 1000 vairuotojų, vnt.“ reikšmės nuo 400 vnt. 2020 m. didėja iki 415 vnt. 2022 m. Taip pat ir 1.6 uždavinio „Mažinti pavoingo, chuliganiško eismo dalyvių elgesio atvejų“ vertinimo kriterijaus „KET pažeidimų, kurių metu užfiksuotas pavojingas/chuliganiškas

vairavimas, skaičius, vnt.“ planuojama, kad *didės*. Be to, nenurodytos vertinimo kriterijaus P-2-5-2 „Valstybinės reikšmės keliuose įdiegtų stacionarių greičio kontrolės sistemų skaičius, vnt.“ reikšmės.

Dėl atitikimo Strateginio planavimo metodikai

1. Bendros pastabos:

1.1. Neaiški Programos įgyvendinimo pradžia ir mechanizmas. Iš nutarimo 3 punkto galima spręsti, kad programa pradės galioti jau 2019 metais (tikėtina Vyriausybei ją patvirtinus), tačiau iš pateiktų priedų galima spręsti, kad priemonės gali būti pradėtos vykdyti tik nuo 2020 metų. Jeigu programa galios nuo 2019 metų, tai trūksta informacijos, kur ir kas numatė 2019 metų priemones, kokie skirti asignavimai. Kyla klausimas, kokie Susisiekimo ministerijos, kaip programos koordinatoriaus, veiksmai 2019 metais.

1.2. Atkreiptinas dėmesys dėl Programos priedų.

Strateginio planavimo metodikoje nurodytus reikalavimus atitinka 2 ir 3 priedai. 1 priedas yra nestandartinis, jame nurodyti Programos tikslai, uždaviniai ir priemonės, kurias planuojama vykdyti 2020-2030 m. laikotarpyje.

Atsižvelgiant į vykdomą strateginio planavimo pertvarką, diskutuotina, ar tikslinga dabar Vyriausybės nutarimu tvirtinti 1 priedą. Manytume, kad šiuo metu pakanka Vyriausybės nutarimu patvirtinti 2 priedą, kuriame nurodytos konkrečios priemonės ir lėšų poreikis trims metams (2020-2022 metams).

Nuo 2021 metų įsigalios naujo periodo Nacionalinis pažangos planas, kurio uždaviniams įgyvendinti turi būti parengtos naujo tipo plėtros programos. Jas reikės parengti iki 2020 metų pabaigos.

2. Dėl Programos 2 priedo (Programos tikslai, uždaviniai, priemonės ir asignavimai).

Siūlytina peržiūrėti ir patikslinti kai kurių priemonių formuluotes, laikantis principo, kad priemonė formuluojama trumpai ir vienu sakiniu (1.6.1 ir 2.1.3 priemonių pavadinimai iš 2 sakinių), priemonė formuluojama veiksmažodžio bendratimi (3.1.2 priemonė).

Kyla klausimų dėl priemonių, kurių vykdymui planuojamas 2021 m. lėšų poreikis tik po 1 tūkst. eurų (5.1.1, 5.1.2, 5.1.3 priemonės).

3. Dėl Programos 3 priedo (Vertinimo kriterijai, siekiamos reikšmės ir atsakingos institucijos)

Siūlytina vertinimo kriterijų lentelę papildyti stulpeliu, kuriame nurodyti žinomas faktines vertinimo kriterijų reikšmes (pvz. 2018 metų). Žinant atskaitos tašką, bus galima įvertinti planuojamų 2020-2022 metų vertinimo kriterijų reikšmių realumą ir ambicingumą.

Siūlytina redaguoti kriterijaus R-2-3 formuluotę (Eismo įvykių, kuriuose nukentėjo pėstieji ir dviratininkai, skaičiaus pokytis valstybinės reikšmės magistralinio kelio ruože, nutiesus greta kelio pėsčiųjų ir (ar) dviračių takus, proc.), nes neaišku, koks pokytis bus matuojamas. Tikėtina, kad norima parodyti ne pokytį, o eismo įvykių, per kuriuos nukentėjo žmonės, dalį (2020 m.- 30 proc., 2021 m.- 20 proc., 2022 m.- 10 proc.).

Siūlytina atsisakyti kriterijų, kurie yra vienkartiniai ir dubliuoja priemones (pvz., P-3-2-1, P-5-1-1, P-5-1-2).

Siūloma teikti Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio Susisiekimo ministerija turi įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės, Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės ir Ekonomikos politikos grupės pastabas ir pasiūlymus.

